

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Medlemsblad Nr. 1/2021

Fotograf: Peder Sletner

Et 60 års jubileum.

Arne Martinsens matsenter flyttet til Oppegård sparebanks forretningsgård i 1961. Banken hadde inngang til venstre. Stedet var et travelt trafikkknutepunkt.

Nå er bygningen revet for å gi plass til boligkomplekset: Skolebakken.

Styret i Oppegård Historielag:

Steinar Karlsrud, leder tlf. 95 87 99 36, epost steinar.karlsrud@gmail.com

Han er også kasserer, men funksjonen ivaretas i praksis av Gustav Fredrik Huseby, epost: fredrik.huseby@gmail.com

Severin Breivik, nestleder tlf. 92 88 84 87, epost cevrin@live.no

Jan Dorenfeldt-Graff styremedlem tlf. 66 80 43 52, epost jandgraff@gmail.com

Siri R. Iversen styremedlem tlf. 93 43 11 05, epost siri.iversen@gmail.com

Ragnfrid Kirkeberg Pedersen styremedlem tlf. 92 40 16 63, epost ragnfrid.kirkeberg@gmail.com

Einar Skillebekk styremedlem tlf. 92 05 05 95, epost skillebekk.einar@gmail.com

Nils B. Olsen sekretær. Tlf. 41 56 08 85, epost: joru-we@online.no

Web redaktør: Siri R. Iversen siri.iversen@gmail.com

Hjemmeside: oppegard-historielag.org

Postadresse: Oppegård Historielag Postboks 12, 1411 Kolbotn

Revisor: Elisabeth Storløyken

Valgkomite: Bjørn Egil Jensen (leder), Finn E. Edvardsen og Egil Wenger

Leder Historielagets medlemsblad nr. 1-2021

Høsten 2020 kom og vi hadde hatt en noenlunde smittefri sommer, hvor innlandsferie var anbefalt. Vi hadde alle godt håp om at nå var koronaen på retur. Det lovt i hvert fall Trump. Vaksinen var snart på vei og samfunnet kunne åpnes etter hvert. Slik ble det dessverre ikke. Hver gang vi planla styremøter denne høsten måtte det avlyses på grunn av koronaen. Flere av styrets medlemmer er også i risikogruppen. Heldigvis fikk kalendergruppa jobbet med kalenderen innen tidsfristen og vi fikk masse gode tilbakemeldinger.

Aktiviteter måtte også avlyses i høst. Vi fikk tatt en rusletur rundt i området Veslebukta og Kolbotn sentrum, med lysbilder på Biblioteket etterpå. Disse viste den gamle bebyggelsen i Kolbotn sentrum. Likeså fikk vi gjennomført foredraget «historiske punkter langs Gamle Mossevei» med Dag Jarnøy. Jeg holdt en egen vandring i Kolbotn sentrum for Oppegård Rotary og holdt formiddagstreff i Sofiemyr kirke og Greverud kirke med «før og nå bilder». For øvrig ble det en mager høst på dette feltet.

Bjørn Lunders bortgang var et hardt slag for historielaget og har preget høsten. Jeg deltok i Kapellet og holdt en minnetale på vegne av historielaget. Bjørn var både en god venn og et meget ivrig lagsmedlem. Etter begravelsen var det innbudt til minnestund på Fjelltun med familie og venner. Alle visste at Bjørn var usedvanlig aktiv og var i farta støtt, men

men de hadde lite kjennskap til hva han konkret drev med, så på oppfordring tok jeg en gjennomgang av en del av hans rikholdige aktiviteter. De ble helt forbauset over alle hans prosjekter. I høst inviterte Kjell Brattli til en minnesamling på Kurud for familien sammen med meg. Det var fint vær og vi befarte alle virksomhetene der nede. Beundringen ble enda større da de fikk se kopien av Stokkbåten.

I høst har jeg jobbet med sikring og innhenting av historisk dokumentasjon. I Brattli-veien hos Bjørn har jeg vært flere ganger sammen med sønnen hans Rudi, og fått med store mengder kart, artikler, bøker, notater mm. som Bjørn hadde hjemme. Bjørns andre sønn Kim jobber med pc-en hans og her ligger nok mye som Historielaget kan få overtatt. Bjørn har skrevet om Myrvolls historie gjennom flere år. Vi håper at denne historien kan videreføres etterhvert.

Jeg har vært på Kolbotn Hovedgård, sammen med sønnen til Marianne, Andres og mannen hennes Thor for å gå igjennom en del karter og dokumenter som de har funnet fram. De har flotte kart over utparselleringen av Kolbotn sentrum fra starten av. Det finnes også en del dokumentasjon på loftet på Stabburet, som vi også skal gå igjennom.

Kjell Dybdahl som døde for en tid tilbake, hadde en del dokumentasjon hjemme som også er hentet. Knut Torsteinsen fra Greverud som også døde tidligere, hadde gjort ferdig en pappeske til historielaget. Den skal jeg hente hos kona hans når koronaen gir mulighet for det.

Per Johan Lange var med på rusleturen vår i høst, og har gitt Historielaget en minnepinne med mange bilder fra det Kolbotn som nå er revet og bilder tatt under rivning. Dette er god dokumentasjon for oss. En viktig oppgave for historielaget er å ta vare på eldre dokumentasjon som kan gi et bilde av forholdene i kommunen før i tida. Vi er derfor kjempeglade for alt vi får inn og kan klare å få systematisert. Her blir det en stor oppgave med registrering i dette året og vi setter stor pris hvis flere kan komme med for eksempel bilder mm.

Samarbeid med Nordre Follo kommune, hva gjelder historiske arbeid, har vært svært lite konstruktiv. Det er vanskelig å få ut alle typer dokumentasjon, historiske kart osv. Jeg er usikker på om det skyldes at kommunen har liten oversikt over sine arkiver, eller om det skyldes organiseringen, med de forskjellige virksomhetene og virksomhetslederne. Vi er jo blitt store og ansvarsforholdene er kanskje ikke klarlagt. De har installert en digital dings som heter «kommunekari» som vi visstnok skal chatte med å få opplysninger fra. Jeg

Leder Steinar Karlsrud og æresmedlem Egil Wenger

sendte følgende spørsmål til kommunen: Da jeg jobbet med høringen på en regulerings sak forleden og benyttet nettsidene deres, stakk kommunekari stadig opp i høyre nedre hjørne på min pc-skjerm og spurte hva hun kunne hjelpe meg med, uten at jeg hadde spurt om hjelp. Det kom også opp en rubrikk som jeg skulle svare i. Dette ble bare tull. Hun satt der hele tiden og irriterte meg. Hver gang jeg kom for nære kommunekari med musa, kom spørsmålsrubrikken opp. Sier dette noe om Nordre Follo profilering og hva vi kan forvente av den forover. (Husk menneskene er fortsatt i sentrum- håper jeg) Jeg ringte Infoavdelingen deres, men der fant de ingen metode for å skru av Kommunekari på PC-en min. Hun ønsker vel å bli en del av mitt privatliv. Hun er i hvert fall Nordre Follo Kommunes ivrigste mest uforskammede og pågående ansatte. Svarene hun gir er det aldri noe mening i. «Goddag mann økseskaft.»

Vi har skrevet og ringt kommunen gjennom lang tid, men nå er både Ordfører og varaordfører på banen, og det ser ut som de nå skal prøve og få finne løsninger i saken. Historielaget har fått et meget positivt brev fra Ordføreren hvor hun tar verdien av lokalhistorien og Historielagets arbeid og behov på alvor. Jeg har sendt over en epost med syv konkrete punkter som er nødvendig for arbeidet vårt.

For tida er det utrolig mange henvendelser Historielaget får fra både offentlige myndigheter eiendomsmeglere og privatpersoner. I disse covid.19 tider er det nok mange som jobber med slektshistorie. Mange lurer på hvor oldeforeldrene bodde osv. Historielaget svarer så godt vi kan. Det er kommet henvendelse om gamle søppelfyllinger i kommunen. Reguleringsplaner prøver vi å kommentere om historiske forhold. I skrivende stund er historien bak Bankbygget og Martinsens butikk i skuddet. Jeg har svart så godt jeg kan. Vi har bilder, men skulle så gjerne hatt byggemappa i kommunen som jeg har etterlyst der.

I senere tid har Historielaget bistått 4 studenter på Ås om opplysninger til en studentoppgave om Svartskog. Rapporten foreligger nå. Vi har delt kunnskap og opplysninger med en student fra Oppegård som går i Trondheim på NTNU (historielinje) og som ønsker å skrive historie om kommunen sin. Vi har hatt flere ungdomsskole elever som skal skriv alt fra stil til oppgaver, og som vi prøver å hjelpe så godt vi kan. Oppgavene strømmer på.

Vi har også mange andre oppgaver som står for tur. Ferdigstille brua på oldtidsveiensom som Bjørn var i god gang med. På Kurud fortsetter vi samarbeidet med Kjell Arne Brattli om utvikling av sundstedet, flåte, sag mv. Kjell Arne Brattli ønsker å åpne dette historiske området for publikum. Vi har nylig vært på befarung der med Kvernaas Arkitekter AS og kommunen for å drøfte mulighetene for stedet.

Sammen med FNF og kommunen har vi funnet frem til plasseringer for informasjonstavler inn mot skogsområdene i tidligere Oppegård kommune. Søknad om midler er sendt sparebankstiftelsen.

Nordre Follo kommune skal utgi Infoskrivet «Gylne Sider». Det har kommet ut i Ski siden 2010. I dette heftet presenterer de ulike lokalhistoriske emner. Dagfinn Jakobsen har redigert disse sidene for Ski kommune og skal stå for dette også i vår nye kommune, sammen med Aase-Liv Birkenes. Det er mulighet for at dette kan bli et samarbeid med

biblioteket og Historielaget også med tilgang i Lokalhistorisk arkiv.

Vi håper inderlig at vaksinerne kommer snart så vi igjen kan ha turer, møter, foredrag, aktiviteter mm. Samarbeidet med biblioteket er veldig positivt for oss og fortsetter. Vi har imidlertid funnet at vi ikke ønsker å sette opp en aktivitetsplan nå, da vi måtte avlyse mye i 2020 på grunn av COVID-19. Informasjon vil komme senere.

Det har vært flere ønsker om foredrag på Zoom. For meg blir det vanskelig å snakke inn i en skjerm og tenke på alt som da kan gå galt. Vi får vente til det blir bedre tider.

Så håper jeg at vaksinen kommer som skissert og at vi får gjenopptatt samarbeidet snart. Jeg ønsker der alle en riktig god vår, og håper at alt er bra med dere.

Greverud 3. februar 2021

Steinar Karlsrud

Styreleder

**OPPEGÅRD
HISTORIELAG**

ÅRSBERETNING FOR 2020

Styret

Årsmøtet 5. mars 2020 valgte følgende som har konstituert seg slik:

Leder: Steinar Karlsrud

Nestleder: Severin Breivik

Sekretær: Nils B. Olsen

Styremedlemmer: Einar Skillebekk, Siri Iversen Ragnfrid Kirkeberg Pedersen og Jan Dorenfeldt - Graff

Kasserer: Steinar Karlsrud ble formelt valgt, men Gustav F. Huseby er fortsatt engasjert som regnskapsfører, i likhet med foregående år.

Revisor: Elisabeth Storløkken

Valgkomite: Bjørn Egil Jensen, Finn E. Edvardsen og Egil Wenger

En uke etter årsmøtet ble Norge nedstengt på grunn av CORONA pandemien. Dette begrenset i all vesentlighet vårt lags arbeid som vesentlig består av utadrettet virksomhet i form av foredrag og turer. Kontakt mellom styrets medlemmer har derfor måttet forgå ved telefonsamtaler, e – post utveksling og i noen grad møter mellom enkelte av styrets medlemmer. **Antall medlemmer ved utgangen av 2020 er xxx**

Det har vært nedsatt arbeidsgrupper med følgende sentrale deltakere – disse har i begrenset utstrekning arbeidet gjennom enkel kommunikasjon:

- Aktivitetsgruppa: Einar Skillebekk, Egil Wenger, Siri Iversen, Nils B Olsen og Steinar Karlsrud
- Infogruppa: Nils B. Olsen, Odd Ståle Indreeide, Siri Iversen.
- Kulturminner i utmark: Egil Wenger, Thea Sundt, Bjørn Lunder, Steinar Karlsrud, Einar Skillebekk, Karsten Høy. Per Wæhler og Svein Antonsen
- Kalendergruppa (2020-kalenderen): Tom Dahle Andersen, Randi Marthinsen, Siri Iversen, Egil Wenger, Ragnfrid Kirkeberg Pedersen, Finn E. Edvardsen og Severin Breivik.

I tillegg er det plassert ut spesielle arbeidsoppdrag slik: Bjørn Lunder var frem til sin død mot slutten av 2020 lagets ansvarlige for aktiviteter og drift ifm. Gjersjøbåten (Stokkbåten) og tegningene av Gjersjøen. Bjørn Lunder har også fått laget en seilbar kopi av den stokkbåten som ligger i Kolben. Marita Huseby, Einar Skillebekk og Egil Wenger er sentrale aktører i forbindelse med utstillingene i Gjersjøelva natur og kulturpark, spesielt i Langbygningen lokalhistoriske museum, sammen med primus motor Harald Lundstedt. Siri Iversen er administrator av vår web-side, og har etablert både gruppe og side på Facebook. Odd Ståle Indreeide er redaktør av medlemsbladet.

Lagets medlemskap

Vi er medlem av Follo Historielag, hvor Einar Skillebekk er styrerepresentant og Steinar Karlsrud er vara. Siri R. Iversen har vært tilsluttet styret i egenskap av rollen som deltaker i arbeidsgruppen for utarbeidelse av Follominne. Vi er også medlem av Landslaget for lokalhistorie (LLH).

Siri Iversen er vår representant i det kommunale Lokalhistorisk fond. Vi er også med i en uformell Follo-avdeling av Fortidsminneforeningen, v/Steinar Karlsrud. Vi deltar i Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Oppegård v/styreleder, sammen med 5 andre organisasjoner, og i Gjersjøelva natur- og kulturpark.

Årets aktiviteter

Årets aktiviteter ble etter 12 mars gjennomført med det antall deltakere som til enhver tid var tillatt etter Corona- forskriftene. Foredragene ble gjennomført i samarbeid med Biblioteket i Kolben.

Møter og foredrag:

Vinteren/våren 2020 var det planlagt Årsmøte, to foredrag og to rusleturer, følgende ble gjennomført:

Torsdag 27 februar om munkene på Hovedøya «En dag i herrens forgård» ved prest og forfatter Karl Gervin. Ca. 90 deltakere. I samarbeid med biblioteket i Kolben.

Torsdag 5 mars årsmøte på Tårnåsen aktivitetssenter, 21 deltakere, Varaordfører Hans Martin Enger orienterte etter møtet om Nordre Follo kommunes organisasjon oppgaver og målsettinger.

Høsten 2020 ble det gjennomført ett foredrag: Torsdag 5 november foredrag om Gamle Mosseveien i historisk perspektiv ved Forfatter Dag Jarnøy. Ca. 30 deltakere

Rusleturer:

Lørdag 26 september ble det gjennomført en rusletur rundt Gamle Kolbotn sentrum og vestsiden av Veslebukta med etterfølgende visning av bilder fra eldre og nyere tid i Oppegård. Steinar Karlsrud ledet turen og viste bilder i Biblioteksgalleriet.

Øvrige planlagte turer måtte avlyses på grunn av pandemien.

Omvisninger og turer:

Ingen omvisninger og turer ble planlagt i 2020.

Virksomheten for øvrig:

Styret fikk gjennomført to styremøter før årsmøtet i mars. På det første møtet var Kalendergruppen invitert for å bli takket av med en enkel middag. Laget er involvert i friluftsarbeid, bl.a. gjennom FNF. Gjennom dette forumet er vi også normalt engasjert i Friluftslivets dag og Eventyrstien med planleggings- og gjennomføringsressurser, og med egne stands. Begge disse arrangement ble avlyst i 2020. Som tidligere definerer vi hvert år 8 historiske poster i Skautraver 'n, plassert ved kulturminner i utmarka, og med info-tavle som forteller om kulturminnet. Dette skjer i samarbeid med Ski Historielag. Her har Egil Wenger og Per Wähler stått for gjennomføringen. Minnesmerket over MILORG virksomhet i Oppegård som var plassert på Taraldrud ble flyttet til området ved Kolbotn Torg. Der er det også reist en byste av Jan Baalsrud. I arbeidet med reising av disse minnesmerker har vårt medlem Egil Bakke vært en pådriver.

Historielaget har gitt høringsuttalelser i de saker hvor kulturhistoriske interesser er involvert. Vi er spesielt opptatt av reguleringsssakene hvor det kan være kulturminner i eller omkring det regulerte området.

Steinar Karlsrud, har vært aktør i historiske foredrag og lysbildeframvisning fra tidligere tider, på formiddagstreff i Greverud og Sofiemyr kirker.

Medlemsbladet er, som vanlig, utgitt med to nummer i løpet av året.

Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på årets kalender. Kalenderkomiteen gjør en meget stor innsats for laget, og de blir takket av med en middag på et av våre lokale spisesteder.

Vervekampanje 2020

I november skreiv vi vervebrev. Dette ble sammen med 100 eks av kalenderen 2020 (restopplag) delt ut til beboere i rekkehusene på hhv. Kormoenga, og Myrvoll. Det tiltaket helt uten kostnader, håper vi kan gi Historielaget mange nye medlemmer.

Økonomi

Økonomien i laget er god, selv om regnskapet viser **et underskudd/overskudd på ca. xxxxxx** kroner. Det legges fram et eget, revidert regnskap på årsmøtet.

Årets kalender 2021 - utgaven, ble lagt ut til salg i 16 butikker/salgsteder i Oppegård. Vi oppnådde salg og samarbeid med alle butikkjedene samt Norli, Jernia, Islandsbakeriet, biblioteket og Svartskog kolonial. Det er bra!

Lagets "superselger" Egil Wenger kunne ikke bistå med dørsalg i år. Det merkes, for han solgte ca 100 eks årlig.

Mens kalenderen for 2020 (i fjor) solgte 435 eks i butikk, dørsalg og privat, så solgte 2019 kalenderen i hele 630 eks. Dette salgstill kommer i tillegg til 350 eks til egne medlemmer.

Vi har stor variasjon i salget fra år til, men det "frie salget" er stort sett ren netto for OHL.

Økt salg får vi enklest ved at Lagsmedlemmer tar på seg "gammeldags" dørsalg. Så kjære medlem meld deg til innsats og besøk nabolaget med lokalhistorie!

Av restopplaget gir vi årlig Roald Amundsen vgs 50 eks til bruk i undervisningen på vg-1.

De 2 siste år har vi som PR og markeditiltak for å få flere medlemmer, i november måned omdelt 100 x av utgående utgave på settlementene; Kornmoenga, Myrvoll og Greverud. Hvert eks med hilsen fra leder Karlsrud om at OHL ønsker flere medlemmer.

Sluttord:

Styret er tilfreds med arbeidsåret, dette på tross av alle begrensninger som har vært pålagt i Corona perioden. Flere arrangement har skjedd i samarbeid med Biblioteket, et samarbeid som fungerer meget godt og hvor det har vært meget god oppslutning, i henhold til smittevernreglene. På flere arbeidsområder er det fortsatt behov for innsats, f.eks. står arbeidet med kulturminner i utmark noe tilbake. Det er arbeidet på området, men det gjenstår vedlikeholdsarbeider både på veistrekninger og kulturminnesteder. Dessuten er det ønskelig å få etablert formelt vern av flere av Oldtidsveistrekningene.

Det arbeides fortsatt med å kartlegge/spesifisere oldtidsveitraseene på Svartskog ved hjelp av frivillig innsats fra en av fylkesarkeologene. Kurset i registrering av kulturminner var et positivt innslag. Det arbeides med å organisere arkivene i Bibliotek-kjelleren og på Kantor. Det er behov for tid/arbeidskraft og "know-how".

Oppegård 28 januar 2021

Hilsen styret

Det mangler noe opplysninger om økonomi og regnskap i årsberetningen. Dette er informasjon som vil bli lagt frem på årsmøtet.

GYLNE SIDER – INFORMASJON FRA NORDRE FOLLO LOKALHISTORISKE ARKIV

I Østlandets Blad onsdag 13 januar kan vi, på Nordre Follo kommunes informasjonssider, lese at vi kan «bli bedre kjent med **Oppegård kommunes historie**». Informasjonen er gitt i «Gylne sider» som er et informasjonsskriv fra Nordre Follo lokalhistoriske arkiv. «Basen» for utgivelse er Nordre Follo bibliotek og de sier videre:» *I dette skrivet ønsker vi å rette søkelyset mot ulike sider av ved lokalhistorien og prøver å få fram til dels glemte sider ved Nordre Follo kommunes historie og kulturliv*» Artikkelen om Oppegårds historie er gjengitt i Gylne sider nr. 2/Årgang 11 og utkom 11 desember 2020.

Vi finner de Gylne Sider på nettet på www.skibibliotek.no/sla.

Ellers finner vi følgende nyttige informasjon der:

- Nordre Follo lokalhistoriske arkiv består av de to lokalhistoriske arkivene i Oppegård og Ski.
- Arkivet holder åpent i bibliotekets åpningstider.
- Lokalhistorisk arkiv har til oppgave å samle inn, registrere og ta vare på materiale av lokalhistorisk verdi. Arkivet skal dessuten bidra til å gjøre lokalhistorien tilgjengelig og kjent for kommunens innbyggere.
- Nordre Follo lokalhistoriske arkiv forvalter også en stor fotosamling. Ski historielag har samlet inn nær 5000 bilder som nå er digitaliserte. Disse bildene er gjort tilgjengelige via våre nettsider. I Oppegård ble det samlet inn en stor mengde bilder i forbindelse med bokutgivelsen i 2015. Rundt 1000 bilder er gjort tilgjengelige via Kolben biblioteks nettsider.
- Foto i høy oppløsning kan bestilles fra oss.
- Har du lokalhistoriske spørsmål eller ønsker å se på arkivmateriale? Ta kontakt! Kontaktinfo finner du på denne sida.

Kontaktinformasjon

Nordre Follo lokalhistoriske arkiv v/Dagfinn W. Jakobsen Åsenveien 6 1400 SKI
Telefon: 905 26 356. E-post: dagfinn.jakobsen@nordrefollo.kommune.no

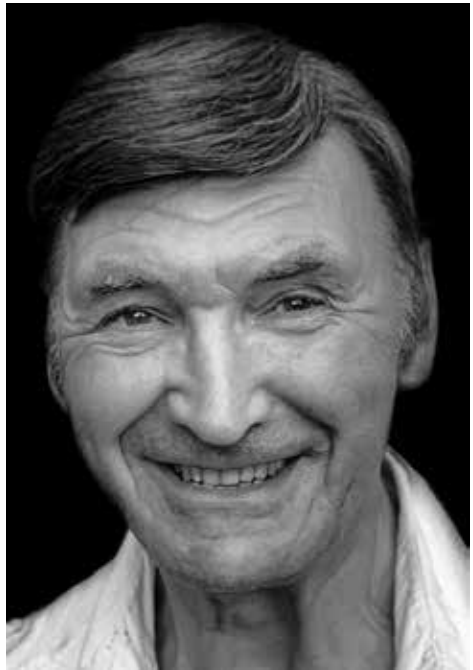
Gylne sider er utgitt siden 2010 og du kan lese alle ved å søke dem opp på internett.

Minneord

Bjørn Gerhard Lunder var født den 4. april 1941 og døde den 31. juli 2020. Han ble begravet fra Kolbotn kapell den 13. august. Bjørn hadde en stor omgangskrets, men på grunn av koronaen var det begrenset adgang i Kapellet. Etterpå var en hyggelig minnestund på Fjelltun.

Bjørn var et meget aktivt medlem av Oppegård historielag i mange år. Han var en tid leder av historielaget, men trivdes nok best med sine egne prosjekter og må sies å være overmåte selvdreven der. Han skaffet penger, gikk inn i arkiver, biblioteker, søkte all den dokumentasjon han kunne finne, før han startet på oppgaven. For mange hadde det stoppet der, men for Bjørn begynte det praktiske arbeidet der og da og han fullførte med glans. Han ble utnevnt til æresmedlem i Oppegård historielag på årsmøtet i 2016.

Bjørn var en kjempe i skogen på så mange vis helt til det siste. I tillegg raget han jo godt over oss andre. Vi skjønte han trivdes godt med sag, øks og spade langs trange stier og gjengroddet oldtidsveier. Tross alder og sykdom med smerter sto han på.

I juni fikk jeg e-post fra han med bilde av oldtidsveien nedenfor The Well. Der bygde han en bro over bekken for at turgåere igjen kunne bruke dette partiet av oldtidsveien. Broa var prefabrikkert hjemme hos han selv og kjørt med hengeren så langt det lot seg gjøre. Hengeren med resten av trematerialene til brua står der enda, men vi vil fortsette Bjørns arbeid her. Jeg pratet med Bjørn da han lå på sykehuset det var et par uker før han døde, da var han i fyr og flamme og skisserte sin videre framdrift samt nye prosjekter. Han informerte alltid ryddig og sendte jevnlig oppdaterte tegninger og materialister.

Da jeg Kom inn i styret kunne Bjørn ofte ringe meg på morgen i si at nå måtte vi sette opp farten å få ryddet skogen ved ferjeleiet ved Kurud. Når skulle vi møtes? Vi møtes klokka 11, må bare inn på sykehuset å få justert hjertet først. Han kom presis og så jobbet han i et forrykende tempo, selv om vi andre mente at en liten hvil var påkrevd.

I forbindelse med Oppegård kommunes 100 årsjubileum var han en kromtap. Han satte i gang med historiske vandringer langs Kirkeveien fra Myrvoll til Oppegård kirke. Over Gjersjøen ble det ordnet med motorbåt fra Flåtestad til Kurud. Her hadde han engasjert Tone Holte som framførte et flott skuespill om Magda Flåtestad i prammen. Hun la ut om alt det slitet hun hadde for å komme over Gjersjøen i all slags vær, med reisende. Prammen hadde Bjørn fått låne på Oslofjordmuseet Vollen i Asker. Turen gikk videre med matservering på Kurud med foredrag underveis av Kjell Bratli og Willy Østberg. Videre

oppover Rytterkleiva for avslutning i Oppegård kirke med prest og historiker Karl Gervin. Bjørn var den selvskrevne guide under turen med ropert og et oppkomme av kunnskap. Opplegget gikk knirkefritt både på vårturen og høstturen.

Et av Bjørns minneverdige prosjekter var å finne den nesten 1000 år gamle Stokkbåten ved hjelp av dykkere, få den opp av Gjersjøen og frakte den videre på en forsvarlig måte for oppbevaring og preparering blant annet i Danmark. Bjørn fikk ordnet tillatelse og bygd monter, slik at den nå pryder vestibylen til Oppegård Kulturhus Kolben. For å få dette til måtte mye avklares med flere offentlige myndigheter, norsk Maritimt museum, fylkesarkeologen, Riksantikvaren, fagekspertise slik som folk fra Vikingskipsmuseet og Follo museet. Bjørn måtte også skaffe penger til hele prosjektet. Siden fikk han ved hjelp av Kim Horgen hugd ut to padledyktige kopier av Stokkbåten. Som alt annet Bjørn gjorde og administrerte ble det perfekt.

Nå ligger det tømmer nede ved flåtestedet på Kurud og venter på fullførelse en flåte som Bjørn jobbet ivrig med. Det skulle være en kopi av flåten som ble brukt mellom Flåtestad og Kurud, da det den gang ikke var annen veiforbindelse fra øst til vest ved Gjersjøen. Dessverre fikk han ikke fullført dette. Men det var jo så mye han skulle ha gjort. Sannheten er imidlertid at han fikk gjort så utrolig mye både praktisk, teoretisk og økonomisk for det som sto hans hjerte nært.

Bjørn har skrevet en mengde artikler, samlet historie og satt inne med et hav av kunnskap som han var flink til å formidle videre. Han holdt gjerne foredrag om mange emner. Bruk av metall søker og flyfoto benyttet han flittig.

Bjørn gikk aldri stille i dørene og gikk gjerne til topps i de offentlige kontorene, hans engasjement og utholdenhet førte ofte til at saker gikk hans favør. Et godt eksempel på dette er nedlegging av skytterbanen på Kurud. Dette på vegne av blant annet beboerne på Myrvoll. Bjørn fikk tildelt Myrvoll vels ildsjel pris ved 100 års jubileet i 2020. Han har i flere år jobbet med en bok om Myrvolls historie. Mye er allerede skrevet og masse dokumentasjon og bilder er samlet inn.

I juli sendte jeg en e-post til nye Nordre Follo Kommune i forbindelse med hvor vanskelig det er å få tilgang til historisk materiale i arkivene samt kommunens mangel på historisk forankring. Bjørn støttet helt mine påstander og påførte e-posten en god del om kommunesammenslåingen mm. og sendte den like godt til Oppegård avisen og Østlandets blad på kopi. Han hadde et glødene engasjement for lokalsamfunnet i mange saker og fulgte de nøye opp. Når nå Bjørn skal minnes er det ikke minst for hans redelighet og utrettelige kamp for Kulturminneloven og for å bevisstgjøre historielaget om dets ansvar for å ta den ubehagelige kampen.

Kjære Bjørn mange, mange takk for alt du har gjort for Oppegård Historielag, og for historien ikke bare i Oppegård, men også i hele Follo og langt utover landet på mange felt.

Våre tanker går først til hans kone Anne -Bente, sønnene Rudi og Kim, svigerbarna Anita og Michelle og barnebarn Selma, Isabel og Mia Linnea som har mistet sin kjære. Bjørn ga alltid uttrykk for at han var kjempeglad og stolt av familien sin.

Vi i historielaget har også mistet en kjær venn og lagsmedlem. Bjørn vil alltid bli husket og savnet av oss. Hans kunnskap var unik og vil aldri kunne erstattes.

Vi lyser fred over Bjørns minne.

På vegne av Oppegård Historielag

Steinar Karlsrud

Styreleder

Bli med på gravminneregistrering!

Gravminnebasen til Slekt og Data er til stor hjelp for enhver slektsforsker.

Gravminne-prosjektets målsetning er å registrere personopplysninger og fotografere alle gravminnene/steinene på norske gravplasser. Du kan lese mer om basen og søke selv på denne sida: <https://www.slektogdata.no/gravminner>.

For Oppegårds del er det på tide med en oppdatering og det er særlig gravminner fra rundt 15 siste årene som skal registreres i basen med bilder og opplysninger. Arbeidet i Oppegård starter til våren.

Siri Iversen i Oppegård historielag formidler kontakt med gravminneregistreringsgruppa dersom du er interessert i å være med på denne jobben: siri.iversen@gmail.com eller telefon 93431105.

Follomuseet har laget Virtuelt besøk i Roald Amundsens hjem mulig!

Severin Breivik

Jeg fikk sammen med en 18 årig elev fra Roald Amundsen være med ØB og Ole Endresen da Follomuseet introduserte virtuelt besøk på R.A. museet 14.des 2020 (109 år etter polpunktet var nådd). Det skjedde via VR-briller, PC inne på Biblioteket i Kolben. Det var en helt fantastisk imponerende opplevelse.

Privat har jeg vel besøkt dette museet minst 10 ganger, men via brillene så jeg mye mer og av topp kvalitet.

Dette er nok en god løsning for det unike hjem og museum som ikke vil tåle at mange besøkere det fysisk. Imponerende arbeid!!

Artikkelen i ØB finnes på deres elektroniske avis. Søk under ØB og Folloliv.

Så ta med at **OHL fikk være med da Roald Amundsens hjem ble virtuelt 14.des.2020**

Imponerende.

Skrivebordet til Roald Amundsen anno 1928. Foto: Skjermdump/Glitch studios

Resultatet er imponerende. Å vandre gjennom Amundsens hjem i VR er nesten som å være der. Alle gjenstandene kan granskes fra alle vinkler og man kan se nøye på alle detaljer. I VR-versjonen av Amundsens hjem finnes ingen sperrebånd så man kan gå helt inn til og inspisere alt som finnes i huset. Og enten du vil snoke rundt i skrivebordsskuffen til Amundsen eller kose med den utstoppede isbjørningen hans, blir tilstedeværelsen stor.

Vil nå flere.

Amundsens hjem sine besøkstall har vokst etter at Museene i Akershus begynte et målrettet arbeid for å nå flere. Med den nye applikasjonen har de muligheten til å få store mengder nye gjester.

Med denne applikasjonen kan vi nå VELDIG mange flere. Potensialet er veldig stort, sier Henrik Smith, som er avdelingsdirektør for Follo museum og Roald Amundsens hjem.

Hvordan kan vi nå et bredere publikum samtidig som vi «sparer» huset for slitasje, var litt av utgangspunktet vårt. **Nå kan alle, uansett om de sitter i fengsel, er på gamlehjem eller har utfordringer med mobilitet komme på besøk til Roald Amundsen,** sier Smith.

Dette VAR meget flott opplevelse!!

Severin Breivik

Hvordan var det å vokse opp i Oppegård Syd for 70 - 80 år tilbake?

Tove Fossen (Skjeggestad) og Knut Torsteinsen forteller fra sin «barndommens dal».

Tove ble født i Slåbråtanveien i Oppegård syd i juni 1937 i samme hus som Hagens kafe på Svalåsen også var. I dette huset skal visstnok også Rolf Presthus (senere ordfører og finans-minister) ha bodd i barneåra. Knut Thorsteinsen (f.1930) ble og født på Hagens kafe i Oppegård. Toves

født 1906, drev isenkrambutikken som «hadde alt» på Oppegård. Tove hjalp tidlig til i butikken til moren. I 1940 kjøpte far hennes det huset som ble kalt «ark Bratland» - et stort murhus som lå i Høgda veien. Like nedenfor det lå Brattlandsparken med danseplattning. Her samlet ungdommen seg til dans og moro. I denne parken opptrådte så vel dame- som mannskor. Men Tove og hennes venninner fikk ikke lov å gå dit på dans fordi de var for unge. På varme sommerdager badet de gjerne i Gjersjøen eller i Tussetjern.

Både Toves far Rolf Amundsen (som var hobbyfotograf og lagde både pass-bilder og brude-bilder), Knut Thorsteinsen og hans eldre bror Per (f. 1927), jobbet alle på Carl Johnsens Tobakksfabrikk AS i Oslo.

På Greverud og Oppegård fantes det i Toves barne- og ungdomsår ikke asfalterte veier som i dag, bare søle og vaskebrett. Ei heller var det innlagt vann eller WC i husene, heller ingen renovasjonsordning selvsagt. Derfor hadde alle hjem en avfallsdyngge og en utedo bak huset. Komposten derifra resulterte i god gjødsel både for potet, hage og gulerot mv.

Som barn lekte både Tove og Knut med alle barna ute i gata. De lekte med for eks: Vippepinne, slåball, kappe land, leke gjemsel, kaste på stikka eller hoppe Paradis.

Samlingssteder for bygdas unge var gjerne stasjonen: (dobbeltspor og strøm kom i 1939) Men Knut husker godt damplokomotivene med kuvogner. Stasjonsmester Hansen, en telegrafist og en person til på forefallende arbeid var sysselsatte på Oppegård Stasjon da.

På Vellet/grendehuset var det kino og søndagsskole utover arrangementene for voksne.

I Bedehuset på Dalstoppen var det søndagsskole, speidermøter og yngres avdeling «Gnisten». I Toves barndom var det vanlig at husene bare hadde navn etter hvem som bodde der, for eks. «Rosenberghuset». Veinavna har kommet til senere.

Tove gikk på Greverud skole (bygget 1921). Her var det skolegang 6 dager i uka, av og til med 2 og 2 klasser sammen. I klassen til Knut gikk også «jødejenta» Gjertrud som under krigen den 12.nov. 1942 ble tatt rett ut fra sin klasse, hentet av lensmannen i Oppegård. Gjertrud Gunst ble bare 12 år. Hun kom med i jødetransporten på Donauskipet fra Oslo havn 26.nov.direkte til Polen. Fra båten rett i kuvogn/tog til KZ- leiren Auschwitz. Det ble hun med mange andre jøder gasset til døde 1.desember 1942. Alle 8 norske jøder bosatt i Oppegård ble drept av naziveldet. (Se minnet etter dem: Snublesteinene på Kolbotn Torg).

Knut selv husker godt 9. april 1940 med soldater på broa i Oppegård (Broa var da helt ny). Tyskerne rekvirerte også Greverud skole til sine formål noen måneder. Da fikk kommunen i stand privat skole i hjem og stuer de ukene til Greverud skole igjen ble åpnet for barneskole.

Tove husker på sin side at hun på moras arm så tyske fly i lav høyde på himmelen mot Oslo. Krigsårene holdt de illegale 17.mai tog hvor mødre hadde sydd hjemmelagede norske flagg. Krigen var også byttetid: Beksøms sko kunne byttes mot 1 sekk potet. Eller sovedukker ble byttet i potet.

Hos Tove Fossen hadde de under krigen; 1 til 3 geiter, villahøns og kaniner for å sikre mat på bordet. Hennes bestefar på Vøyen gård i Bærum hjalp også til med råvarer/mat for dem. Men bøndene hadde sin leveringsplikt og avlingene deres ble nøye kontrollert.

Selvsagt var det og mye erstatningsmat under krigen og folk tok vare på fløten i melka for å kinne smør.. Knut forteller at det gjennom Vellet ble lagt ut grønnsaksparceller på 10 x 20 m på Greverud for matauk, og gutter satte ut ruser i Tussebekken og fanget fisk der utpå høsten.

Under krigsårene måtte alle bruke blendingsgardiner slik at lyset inne ikke viste ut. Det var svært viktig for okkupasjonskontrollører sjekket slike ting. Ellers ble strømmen koblet ut fra kl. 2300 om kvelden. Men ikke alle bolighus hadde fått innlagt elektrisk strøm.

Toves far hadde bil og han deltok i å evakuere mange fra Oslo dagene etter krigsutbruddet. Da måtte det og midlertidig bo flere familier i husene. Radioene måtte de og levere inn, men Ole på Telegrafan (Oppegård st.), han var alltid oppdatert på nyheter og disse delte han fortrolig videre.

Biler var det ellers lite av under krigen. Men melkebil og biler som leverte øl og andre varer var å se daglig på veien. Krigsårene var Knut ofte med venner i skogen. En gang traff de på en hjemmefronthytte hemmelig anlagt på Flatåsen ved Slåbraaten. Han erindrer at han så 4 - 5 ganger stjal mat hjemmefra (for eks. 1/2 brød, smør og en boks med fisk) som han bar frem til et hull ved hytta. (Kfr. fortelling om det i OI-avisen fra Vinter 2015).

Knut startet i arbeid allerede som 17 åring og skolerte seg videre på kveldsskole. Etter realskole, tok han handelsgymnaset i Oslo, en innkjøpsskole samt diverse fagkurs. Første jobben var i Myhren gruppen. Betaling som volontør gav kr 252,-/måned. Og det gikk bra for etter 14 dagers «prøvetid» ble det opprykk til 300,-/måned. Knut startet arbeidsdagen med 7.12 toget og arbeidsdagen var fra 0800 – til 1600. Så han kom hjem igjen til kl 1700. Lørdager var arbeidstiden 0800 - 1300. Noe senere ble det arbeidsfri hver 2. lørdag. Karrieren endte som innkjøpssjef hos Kværner/Eureka - kjøleavdelingen årene 1967 - 1994.

Tove tok 3 års realskole etter folkeskolen. Deretter handelsskole med handelsbrev – og ved det, rett til å drive selvstendig. Hun jobbet i 23 år (1964 – 87) på Ski Gullsmedforretning. I sin første jobb 1955, var lønnen kr 500,- pr måned. Med «kjekke» Knut Skjæggestad ble Tove Fossen kjæreste allerede som 18 åring, og de ble senere gift. Tove har hele sitt yrkesaktive liv fra 1958/59 til oppnådd pensjonsalder jobbet i butikk.

I oppveksten ble aldri noen Sydentur i feriene, men Tove hadde en onkel som var bonde ved Seljord i Telemark. Dit syklet hun eller tok toget til Bø stasjon. Feriene betydde å delta i arbeidet på gården; med høyonn, ugraslugging og potetopptak. Sjøormen nei, den så hun aldri der.

Toves skoletur i 7.klasse ble sikret av Chr. Dillings bil på lasteplanet påsatt høye karmar. Skoleturen enn dag, var enten til Svartskog og Roald Amundsens hjem, eller til Eidsvollsbbygningen slik erindrer hun det.

Knut husker at hans klasse fikk en skoletur til Sundvollen og Norderhov på Ringerike.

I Toves barndom fantes det ingen snøbrøyting som en kommunal tjeneste. Knut husker han var med far sin og fikk lånt hest og snøplog hos en bonde ved Møllebakken på Langhus. Da fikk de brøyte Sætreskogveien og Slåbråtanveien ned til stasjonen. Å sparke var datidens nyttige fremkomstmiddel vinterstid.

Om det var ønske om sjøbad på sommeren, husker Knut at de dro med toget til Ljan st. og Katten. Da hadde de nistemat med for dagen. Barna reiste gjerne sammen med mødrene. Svømmevest ble gjerne brukt. Alternativt dro de til fots til Tussetjern eller til Gjersjøen.

På Tusse/Tussetjern var det da avdelte steder for jenter, for gutter eller for familie bad. Ingen hadde dusj hjemme, så ble turen til Tusse viktigst for kroppsvask mer enn bading.

Ved Gjersjøen kunne de av og til få lånt seg en robåt – men om eier først ble spurt om tilatelse, så var vilkåret for lån oftest; «bare dersom de kunne svømme»!

Av organiserte opplegg for barn og unge, nevner Knut sommerturer med Yngres til Nænes og Holstad. Tove legger og til lokalerevyene med Ulf Wengård som sentrale. Ulf Wengård fra Oppegård var skuespiller på Oslo Nye.

For guttene gikk det mye i fotball, og de ble gode i aldersbestemt fotball på gutte- og junior nivå. Jentene drev tilsvarende med håndball og turn. Tove husker med glede alle turnstevner hun fikk delta på.

Aktivitetene på Gjersjøen var som oftest på isen vinterstid:

På Gjersjøen ble det drevet med isskjæring for salg på vestsiden like ved Mosseveien. Her foregikk det travløp og senere også billøp på anlagte isbaner like utenfor Villa Sandvigen. Barna gikk ellers på skøyter.

Stakkars Tove var en gang nær ved å drukne da hun gikk gjennom isen på Gjersjøen. Dagens glemmer hun aldri: Det var 7. desember 1952 og hun var 15 år gammel. Den som da reddet henne, var Harry Narvestad. Harry han var sammen med andre gutter som spilte bandy borte ved «Julekvelden». Redningsåden ble å hente tømmerstokker og ake seg utpå isen mot Tove i vannet. Og det var Harry som reddet Tove opp av isvannet. Så Julekvelden 1952 vanket det en sølvskje til Harry fra Toves mor for heldetåden. Fortsatt treffes gjerne Tove og Harry De siste årene gjerne med venner på Stortorvets Lørdagsjazz (bildet).

Solbråtan, 20. januar 2021

Notert av Severin Breivik 2015

Oscar Braatens monolog til Oppegårdrevyen «Tullebunden»

Skrevet av Terje Ilje.

Velkommen til Kullebunden.!

Året er 1916, og mitt navn er Oscar Braaten.!

Jeg kom hit til Kullebunden, 33 år gammel, i 1914.

Året før hadde jeg fått et reisestipend til Italia med min hustru Nanna og min to år gamle sønn Bjørn.

Nanna Thorvaldsen traff jeg i bokhandelen hvor jeg arbeidet i Kristiania.

Hun er fiolinist og skulle kjøpe noter. Vi giftet oss i 1910 og hun forsørget meg da jeg begynte å skrive.

Jeg fant meg ikke til noe særlig godt til rette i Italia, og reiste hjem etter noen få uker, men da vi kom hjem, hadde vi ikke noe sted å bo.

Min gode og nære venn forfatteren Kristian Uppdal ga meg et tips om at huset «Strandli» på Kullebunden var til salgs og slik havnet vi her i 1914.

Mye senere fikk dette huset gateadresse Solbråtanveien 26.

Vi var kommet til en helt ny kommune som het Oppegård.

Den var blitt adskilt fra Nesodden kommune fra 1. juli 1915.

Oppegård har i 1915 ca. 1700 innbyggere, og Harald Johnsen er ordfører.

Det ble bestemt med en stemmes overvekt i herredstyret at Kullebunden skulle være den nye kommunens administrasjonssenter. Kontorer ble leid i annen etasje på den nybygde Villa Rasten like ved Kullebunden

stasjon. Oppegård kommune har i 1916 kun en kirke, den heter Oppegård kirke og den ligger på Svartskog.

I 1916 er det tre folkeskoler i Oppegård. Det var Bålerud folkeskole som ligger på Svartskog. Så er det en liten folkeskole på Greverud og en liten folkeskole på Kullebunden.

Jeg tror at kommunen nå har planer om noen år å bygge nye folkeskoler på Greverud og på Kullebunden.

Jernbanen har allerede bygget jernbanespor gjennom hele kommunen på slutten av 1800-tallet og dette er det viktigste transportmiddelet i kommunen.

Togtrafikken blir avviklet med dampdrift på enkeltspor.

Kommunen har to jernbanestasjoner,

Oppegård stasjon som stod ferdig allerede i 1879,

mens Kullebunden fikk sin nye stasjonsbygning i 1910 etter flere år som vanlig stoppested.

Alle som tar toget til Kristiania, må over den spektakulære Ljansbroen fra Holmlia til Ljan.

Det knaker litt når vi kjører over broen i sakte fart, men det går bra hver gang.

Oscar Braathen

Solbråtanveien 26

Villa Rasten

Ljansviadukten

Selv den tidligere amerikanske presidenten og borgerkrigsgeneralen Ulysses S Grant besøkte Ljansbroen 14. juli 1878 i forbindelse med sitt Norgesbesøk. Jeg lurer på hvordan Kullebunden stasjon vil se ut om 100 år fra nå? Jeg håper at de da har fått en ny stasjon.

Vi venter familieførøkelse, og om det blir en datter så skal hun hete Berit. Vi vurderer også å flytte fra huset «Strandli» til villa «Gamlehaugen» i Theodor Hansensvei 12 på Tangen. (Revet i 2020 for å gi plass til utbyggingen av Veslebukta-prosjektet)

Det hender at vi ganske ofte tar båten og ror over vannet til en liten slette på den andre siden av Veslebukta som jeg har kalt for Jordbærsletta. Jeg er nå nestformann i Norsk Forfatterforening, Arnulf Øverland er formann. Vi får stadig besøk av våre venner her på villa «Gamlehaugen», fra Tore Ørjaseter, Olav Duun, Johan Falkberget, og Kristian Uppdal og Arnulf Øverland.

Veslebukta mot Kullebunden,

Ved siden av å skrive egne nye bøker, er jeg også blitt engasjert av Det Norske Teater. Kanskje jeg blir teatersjef der en dag?

Jeg har nå begynt å skrive på et nytt stykke som jeg tenkt å kalle «Den store barnedåpen». Den har jeg også tenkt skal ha sin handling fra fattige arbeiderfolk i Kristiania.

Jeg har også begynt å engasjere meg i lokalpolitikken i Oppegård. Her er det mange oppgaver å ta tak i. Jeg har engasjert meg i arbeidet med å få bygget en ny kirke her på Kullebunden, samt få etablert et bibliotek her. Kirkedepartementets konsulenter mener at den korrekte skrivemåten for

Kullebunden skal være Kolbotn. Det er jeg helt enig i, og det er også det historisk korrekte navnet. Jeg møter meget sterk lokal motstand for mitt standpunkt i denne saken. Jeg står ganske alene.

Fram til nå har mange på folkemunn, også i Kristiania, begynt å kalle vårt lille tettsted for «Kølabonn».

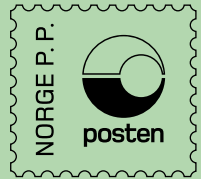
Det bor mange personligheter her i Oppegård i 1916.

Den mest kjente er kanskje vår nasjonale polarhelt Roald Amundsen på Svartskog.

I tillegg må jeg også nevne:

- Harald Johnsen som er jernbanetelegrafist og vår ordfører.
- Trygve Bonde Hansen på Kolbotn gård
- Emil Nilsen som hadde gjess og høner på «Venleik» ved Kolbotnvannet, og som ble grunnlegger av Nidar sjokoladefabrikk i Trondheim.
- Harald Nyborg som drev landhandleriet.
- Sivert Børje Herje som var offiser
- Hjalmar Isaksen som drev sportsbutikken
- Per Emil Pedersen som fikk i gang bygdas første sangkor
- Holm var bygdas lærer
- Olav Helleseth som drev skobutikk
- Holth som var frisør
- Oscar Hansen som var bygdas byggmester

Etter mange år på Kullebunden valgte jeg å flytte tilbake til Oslo i 1922.

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

Årsmøtet i Oppegård Historielag

Under de nåværende omstendigheter er det dessverre ikke mulig å fastsette noen dato for årsmøtet i Oppegård Historielag.

Årsmøtet skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av mars. Vi vil beramme det, og angi sted for møtet, så snart myndighetene gir anledning til å samles i grupper av noen størrelse.

Tid og sted for årsmøtet vil bli gjort kjent i Oppegård Avis og med e-post til de medlemmene som har meldt inn denne til laget.

(Vi ber derfor om at medlemmer som ikke mottar Oppegård Avis ukentlig om å sjekke at de har meldt inn sin e – post adresse til laget).

Har du forslag som ønskes behandlet på årsmøtet kan du sende det inn allerede nå til:

oppegard.historielag@gmail.com

Eller:

Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn.

Hilsen

Styret